

॥ तैत्तिरीय संहिता ॥

॥ चतुर्थः प्रश्नः ॥

॥ तैत्तिरीयसंहितायां तृतीयकाण्डे चतुर्थः प्रश्नः ॥

वि वा ए॒तस्य॑ य॒ज्ञ ऋ॑ध्यते॒ यस्य॑ ह॒विर॑तिरिच्यते॒ सूर्यो॑ दे॒वो दि॒विष॑द्ध्य॒ इत्या॑ह॒ बृ॒हस्प॑तिना॒ चै॒वास्य॑ प्र॒जाप॑तिना॒ च य॒ज्ञस्य॑ व्यृ॒द्धम॑पि॒ वप॑ति॒ रक्षा॑ंसि॒ वा ए॒तत्प॑शु॒ः स॑चन्ते॒ यदे॑कदे॒वत्य॑ आल॑ब्धो भू॒यान्भ॑वति॒ यस्या॑स्ते हरि॑तो गर्भ॒ इत्या॑ह दे॒वत्रै॑वैना॒ गम॑यति॒ रक्ष॑साम॒प॑हत्या॒ आ वर्त॑न वर्त॒येत्या॑ह (१)

ब्रह्म॑णै॒वैन॑मा वर्त॒यति॒ वि ते॑ भिन॒द्भि त॑क॒रीमि॑त्याह॒ यथा॑य॒जुरे॒वैत॑दु॒रुद्र॑प्सो वि॒श्वरू॑प॒ इन्दु॑रि॒त्याह॒ प्र॒जा वै प॑शव॒ इन्दुः॑ प्र॒जयै॒वैन॑म्प॒शुभिः॑ स॒म॑र्धयति॒ दिवं॑ वै य॒ज्ञस्य॑ व्यृ॒द्धं ग॑च्छति॒ पृथि॑वीमतिरि॒क्तन्त॑द्यन्न॒ श॒मये॒दार्ति॑माच्छे॒द्यज॑मानो म॒ही द्यौः पृथि॑वी च॒ न इति॑ (२)

आ॒ह द्या॑वा॒पृथि॑वीभ्यामे॒व य॒ज्ञस्य॑ व्यृ॒द्धं चा॑तिरि॒क्तं च॒ शम॑यति॒ नार्ति॑माच्छे॒ति यज॑मानो भस्म॑नाभि॒ समू॑हति॒ स्व॒गाकृ॑त्या॒ अथो॑ अ॒नयो॑र्वा ए॒ष गर्भो॑ऽनयो॒रे॒वैन॑ दधा॒ति यद॑व॒द्येद॑ति॒ तद्रे॑चये॒द्यन्नाव॑द्येत्प॒शोरा॑ल॒ब्धस्य॑ नाव॑ द्येत् पुर॒स्ता॒न्नाभ्या॑ अ॒न्यद॑व॒द्येदु॑परि॒ष्ठाद॑न्यत्पुर॒स्ता॒द्वै नाभ्यै॑ (३)

प्राण उपरिंष्टादपानो यावानेव पशुस्तस्याव द्यति विष्णवे
 शिपिविष्टाय जुहोति यद्वै यज्ञस्यातिरिच्यते यः पशोर्भूमा या
 पुष्टिस्तद्विष्णुः शिपिविष्टोऽतिरिक्त एवातिरिक्तं दधात्यतिरिक्तस्य
 शान्त्या अष्टाप्रद्विरण्यं दक्षिणाऽष्टापदी ह्येषात्मा नवमः पशोरास्या
 अन्तरकोश उष्णीषेणाविष्टितं भवत्येवमिव हि पशुरुल्बमिव चर्मव
 मांसमिवास्थीव यावानेव पशुस्तमात्वाव रुन्धे यस्यैषा यज्ञे
 प्रायश्चित्तिः क्रियत इष्ट्वा वसीयान्भवति॥ (४)

वर्तयेत्याह न इति वै नाम्या उल्बमिवैकविंशतिश्च॥ [१]

आ वायो भूष शुचिपा उप नः सहस्रं ते नियुतो विश्ववार।
 उपो ते अन्धो मद्यमयामि यस्य देव दधिषे पूर्वपेयम्। आकूत्यै
 त्वा कामाय त्वा समृधे त्वा किक्किटा ते मनः प्रजापतये स्वाहा
 किक्किटा ते प्राणं वायवे स्वाहा किक्किटा ते चक्षुः सूर्याय स्वाहा
 किक्किटा ते श्रोत्रं द्यावापृथिवीभ्यां स्वाहा किक्किटा ते वाचं
 सरस्वत्यै स्वाहा (५)

त्वं तुरीया वशिनी वशासि सकृद्यत्त्वा मनसा गर्भ आशयत्।
 वशा त्वं वशिनी गच्छ देवान्सत्याः संन्तु यजमानस्य कामाः।
 अजासि रयिष्ठा पृथिव्या सीदोर्ध्वान्तरिक्षमुप तिष्ठस्व दिवि ते
 बृहद्भाः। तन्तु तन्वत्रजसो भानुमन्विहि ज्योतिष्मतः पथो रक्ष धिया
 कृतान्। अनुल्बणं वयत जोगुवामपो मनुर्भव जनया दैव्यं जनम्।

मनसो हविरंसि प्रजापतेर्वर्णो गात्राणां ते गात्रभाजो भूयास्म॥ (६)

सरस्वत्यै स्वाहा मनुष्योदश च॥ [२]

इमे वै सहास्तान्ते वायुर्व्यवात्ते गर्भमदधातान्तः सोमः
प्राजनयदग्निरग्रसत् स एतं प्रजापतिराग्नेयमष्टाकंपालमपश्यत्तं
निरवपत्तेनैवैनामग्नेरधि निरक्रीणात्तस्मादप्यन्यदेवत्यामालभमान
आग्नेयमष्टाकंपालम्पुरस्तान्निर्वपेदग्नेरेवैनामधि निष्क्रीया लभते
यत् (७)

वायुर्व्यवात्तस्माद्वायव्यां यदिमे गर्भमदधातां तस्माद्वावा-
पृथिव्यां यत्सोमः प्राजनयदग्निरग्रसत् तस्मादग्नीषोमीया
यदनयोर्वियत्योर्वागवदत्तस्मात्सारस्वती यत्प्रजापतिरग्नेरधि
निरक्रीणात्तस्मात्प्राजापत्या सा वा एषा सर्वदेवत्यां यदजा वशा
वायव्यामा लभेत भूतिकामो वायुर्वै क्षेपिष्ठा देवता वायुमेव
स्वेन (८)

भागधेयेनोप धावति स एवैनं भूतिं गमयति द्वावापृथिव्यामा
लभेत कृषमाणः प्रतिष्ठाकामो दिव एवास्मै पर्जन्यो वर्षति
व्यस्यामोषधयो रोहन्ति समर्धुकमस्य सस्यम्भवत्यग्नीषोमीयामा
लभेत यः कामयेतान्नवानन्नादः स्यामित्यग्निनैवान्नमव रुन्धे
सोमैन्नान्नाद्यमन्नवानेवान्नादो भवति सारस्वतीमा लभेत यः (९)

ईश्वरो वाचो वदितोः सन्वाचं न वदेद्वाग्वै सरस्वती

सरस्वतीमेव स्वेनं भागधेयेनोपं धावति सैवास्मिन्वाचं दधाति
 प्राजापत्यामा लभेत यः कामयेतानभिजितमभि जयेयमिति
 प्रजापतिः सर्वा देवता देवताभिरैवानभिजितमभि जयति
 वायव्ययोपाकरोति वायोरेवैनोमवरुध्या लभत आकूत्यै त्वा
 कामाय त्वा (१०)

इत्याह यथायजुरेवैतत्किंकिटाकारं जुहोति किंकिटाकारेण
 वै ग्राम्याः पशवो रमन्ते प्रारण्याः पतन्ति यत्किंकिटाकारं जुहोति
 ग्राम्याणां पशूनां धृत्यै पर्यग्नौ क्रियमाणे जुहोति जीवन्तीमेवैनां
 सुवर्गं लोकङ्गमयति त्वं तुरीयां वशिनीं वशासीत्याह देवत्रैवेनां
 गमयति सत्याः सन्तु यजमानस्य कामा इत्याहैष वै कामः (११)

यजमानस्य यदनार्त उद्वचं गच्छति तस्मादेवमाहाजासि
 रयिष्ठेत्याहैष्वैवेनां लोकेषु प्रतिं ष्ठापयति दिवि ते बृहद्वा
 इत्याह सुवर्ग एवास्मै लोके ज्योतिर्दधाति तन्तुं तन्वत्रजंसो
 भानुमन्विहीत्याहेमानेवास्मै लोकां ज्योतिष्मतः करोत्यनुल्बणं
 वयत जोगुवामप इति (१२)

आह यदेव यज्ञ उल्बणं क्रियते तस्यैवैषा शान्तिर्मनुर्भव
 जनया दैव्यं जनमित्याह मानव्यो वै प्रजास्ता एवाद्याः
 कुरुते मनसो हविरसीत्याह स्वगाकृत्यै गात्राणां ते
 गात्रभाजो भूयास्मेत्याहाशिषमेवैतामा शास्ते तस्यै वा एतस्या

एकमेवादिवयजनं यदालंब्यायामभ्रः (१३)

भवति यदालंब्यायामभ्रः स्यादप्सु वा प्रवेशयेत्सर्वा वा प्राश्नीयाद्यदप्सु प्रवेशयेद्यज्ञवेशसं कुर्यात्सर्वामेव प्राश्नीयादिन्द्रियमेवा सा वा एषा त्रयाणामेवार्वरुद्धा संवत्सरसदः सहस्रयाजिनो गृहमेधिनस्त एवैतया यजेरन्तेषामेवैषाप्ता॥ 14॥

यत्स्वेन सारस्वतीमा लभेत् यः कामाय त्वा कामोऽप इत्यभ्रो द्विचत्वारिंशच्च॥ [३]

चित्तं च चित्तिश्चाकूतं चाकूतिश्च विज्ञातं च विज्ञानं च मनश्च शक्करीश्च दर्शश्च पूर्णमासश्च बृहच्च रथन्तरं च प्रजापतिर्जयानिन्द्राय वृष्णे प्रायच्छदुग्रः पृतनाज्येषु तस्मै विशः समनमन्त सर्वाः स उग्रः स हि हव्यो बभूव देवासुराः संयत्ता आसन्त्स इन्द्रः प्रजापतिमुपाधावत्तस्मा एताञ्जयान्प्रायच्छत्तानं जुहोत्ततो वै देवा असुरानजयन् यदजयन्तञ्जयानां जयत्वः स्पर्धमानेनैते होतव्या जयत्येव तां पृतनाम्॥ (१५)

उप पञ्चविंशतिश्च॥ [४]

अग्निर्भूतानामधिपतिः स मावत्विन्द्रो ज्येष्ठानां यमः पृथिव्या वायुरन्तरिक्षस्य सूर्यो दिवश्चन्द्रमा नक्षत्राणां बृहस्पतिर्ब्रह्मणो मित्रः सत्यानां वरुणोऽपाः समुद्रः स्रोत्यानामन्नः साम्राज्यानामधिपति तन्मावतु सोम ओषधीनां सविता प्रसवानां रुद्रः पशूनां

त्वष्टा रूपाणां विष्णुः पर्वतानाम्मरुतो गुणानामधिपतयस्ते
मावन्तु पितरः पितामहाः परेऽवरे ततास्ततामहा इह मावता।
अस्मिन्ब्रह्मन्स्मिन्क्षत्रेऽस्यामाशिष्यस्याम्पुरोधायांमस्मिन्कर्मन्स्यां
देवहूत्याम्॥ (१६)

अवरे सप्तदश च॥ [५]

देवा वै यद्यज्ञेऽकुर्वत तदसुरा अकुर्वत ते देवा
एतानभ्यातानानपश्यन्तानभ्यातन्वत यद्देवानां कर्मासीदार्ध्यत
तद्यदसुराणां न तदार्ध्यत येन कर्मणेश्चेत्तत्र होतव्या ऋध्नोत्येव
तेन कर्मणा यद्विश्वे देवाः समभरन्तस्मादभ्याताना वैश्वदेवा
यत्प्रजापतिर्जयान्प्रायच्छुत्तस्माञ्जयाः प्राजापत्याः (१७)

यद्राष्ट्रभृद्धी राष्ट्रमाददत् तद्राष्ट्रभृताः राष्ट्रभृत्वन्ते देवा
अभ्यातानैरसुरानभ्यातन्वत जयैरजयन्त्राष्ट्रभृद्धी राष्ट्रमाददत्
यद्देवा अभ्यातानैरसुरानभ्यातन्वत तदभ्यातानानामभ्यातानत्वं
यज्जयैरजयन्तञ्जयानां जयत्वं यद्राष्ट्रभृद्धी राष्ट्रमाददत् तद्राष्ट्रभृताः
राष्ट्रभृत्वन्ततो देवा अभवन्परासुरा यो भ्रातृव्यवान्थस्याथ्स
एताञ्जुहयादभ्यातानैरेव भ्रातृव्यानभ्यातनुते जयैर्जयति राष्ट्रभृद्धी
राष्ट्रमा दत्ते भवत्यात्मना परास्य भ्रातृव्यो भवति॥ (१८)

प्राजापत्याः सोऽष्टादश च॥ [६]

ऋताषाडृतधामाऽग्निर्गन्धर्वस्तस्यौषधयोऽप्सरस ऊर्जो नाम
 स इदं ब्रह्म क्षत्रं पातु ता इदं ब्रह्म क्षत्रं पान्तु तस्मै स्वाहा ताभ्यः
 स्वाहा संहितो विश्वसामा सूर्यो गन्धर्वस्तस्य मरीचयोऽप्सरस
 आयुवः सुषुम्नः सूर्यरश्मिश्चन्द्रमा गन्धर्वस्तस्य नक्षत्राण्यप्सरसो
 बेकुरयो भुज्युः सुपर्णो यज्ञो गन्धर्वस्तस्य दक्षिणा अप्सरसः
 स्तवाः प्रजापतिर्विश्वकर्मा मनः (१९)

गन्धर्वस्तस्यर्त्सामान्यप्सरसो वह्नय इषिरो विश्वव्यचा
 वातो गन्धर्वस्तस्यापोऽप्सरसो मुदा भुवनस्य पते यस्य त
 उपरि गृहा इह च। स नो रास्वाज्यानि९ रायस्पोष९ सुवीर्य९
 संवत्सरीणाः स्वस्तिम्। परमेष्ठ्यधिपतिर्मृत्युर्गन्धर्वस्तस्य
 विश्वमप्सरसो भुवः सुक्षितिः सुभूतिर्भद्रकृत्सुवर्वान्पर्जन्यो
 गन्धर्वस्तस्य विद्युतोऽप्सरसो रुचो दूरेहेतिरमृडयः (२०)

मृत्युर्गन्धर्वस्तस्य प्रजा अप्सरसो भीरुवश्चारुः कृपणकाशी
 कामो गन्धर्वस्तस्याधयोऽप्सरसः शोचयन्तीर्नाम स इदं ब्रह्म क्षत्रं
 पातु ता इदं ब्रह्म क्षत्रं पान्तु तस्मै स्वाहा ताभ्यः स्वाहा स नो
 भुवनस्य पते यस्य त उपरि गृहा इह च। उरु ब्रह्मणेऽस्मै क्षत्राय
 महि शर्म यच्छ॥ (२१)

राष्ट्रकामाय होतव्या राष्ट्रं वै राष्ट्रभृतो राष्ट्रेणैवास्मै राष्ट्रमव
 रुन्धे राष्ट्रमेव भवत्यात्मने होतव्या राष्ट्रं वै राष्ट्रभृतो राष्ट्रं प्रजा
 राष्ट्रम्पशवो राष्ट्रं यच्छ्रेष्ठो भवति राष्ट्रेणैव राष्ट्रमव रुन्धे वसिष्ठः
 समानानां भवति ग्रामकामाय होतव्या राष्ट्रं वै राष्ट्रभृतो राष्ट्रं
 संजाता राष्ट्रेणैवास्मै राष्ट्रं संजातानव रुन्धे ग्रामी (२२)

एव भवत्यधिदेवने जुहोत्यधिदेवन एवास्मै सजातानव रुन्धे
 त एनमवरुद्धा उपे तिष्ठन्ते रथमुख ओजस्कामस्य होतव्या ओजो
 वै राष्ट्रभृत ओजो रथ ओजसैवास्मा ओजोऽव रुन्ध ओजस्व्यैव
 भवति यो राष्ट्रादपभूतः स्यात्तस्मै होतव्या यावन्तोऽस्य रथाः
 स्युस्तान्ब्रूयाद्युद्धमिति राष्ट्रमेवास्मै युनक्ति (२३)

आहुतयो वा एतस्याक्लृप्ता यस्य राष्ट्रं न कल्पन्ते स्वरथस्य
 दक्षिणं चक्रं प्रवृह्य नाडीमभि जुहुयादाहुतीरेवास्य कल्पयति ता
 अस्य कल्पमाना राष्ट्रमनु कल्पते सङ्ग्रामे संयत्ते होतव्या राष्ट्रं
 वै राष्ट्रभृतो राष्ट्रे खलु वा एते व्यायच्छन्ते ये सङ्ग्रामं संयन्ति
 यस्य पूर्वस्य जुह्वति स एव भवति जयति तं सङ्ग्रामं मान्थुक
 इध्मः (२४)

भवत्यङ्गारा एव प्रतिवेष्टमाना अमित्राणामस्य सेनां
 प्रति वेष्टयन्ति य उन्माद्येत्तस्मै होतव्या गन्धर्वाप्सरसो वा
 एतमुन्मादयन्ति य उन्माद्यत्येते खलु वै गन्धर्वाप्सरसो

यद्राष्ट्रभृतस्तस्मै स्वाहा ताभ्यः स्वाहेति जुहोति तेनैवैनान्छमयति
 नैयग्रोध औदुम्बर आश्वत्थः प्लाक्ष इतीध्मो भवत्येते वै
 गन्धर्वाप्सरसा गृहाः स्व एवैनान् (२५)

आयतने शमयत्यभिचरता प्रतिलोमं होतव्याः प्राणानेवास्य
 प्रतीचः प्रति यौति तं ततो येन केन च स्तृणुते स्वकृत इरिणे
 जुहोति प्रदरे वैतद्वा अस्यै निर्ऋतिगृहीतं निर्ऋतिगृहीत एवैनं
 निर्ऋत्या ग्राहयति यद्वाचः क्रूरन्तेन वषट्करोति वाच एवैनं क्रूरेण
 प्र वृश्चति ताजगार्तिमाच्छति यस्य कामयेतान्नाद्यम् (२६)

आ ददीयेति तस्य सभायामुत्तानो निपद्य भुवनस्य पत
 इति तृणानि सं गृहीयात्प्रजापतिर्वै भुवनस्य पतिः प्रजा-
 पतिनैवास्यान्नाद्यमा दत्त इदमहममुष्यामुष्यायणस्यान्नाद्यं
 हरामीत्याहान्नाद्यमेवास्य हरति षड्विहरति षड्वा ऋतवः
 प्रजापतिनैवास्यान्नाद्यमादायुर्वोऽस्मा अनु प्र यच्छन्ति (२७)

यो ज्येष्ठबन्धुरपभूतः स्यात्तः स्थलेऽवसाय्यं ब्रह्मौदनं
 चतुःशरावम्पक्त्वा तस्मै होतव्या वर्षं वै राष्ट्रभृतो वर्षं स्थलं
 वर्षणैवैनं वर्षं समानानां गमयति चतुःशरावो भवति दिक्ष्वेव
 प्रति तिष्ठति क्षीरे भवति रुचमेवास्मिन्दधात्युद्धरति श्रुतत्वाय
 सर्पिष्वान्भवति मेध्यत्वाय चत्वारं आर्षेयाः प्राश्रन्ति दिशामेव

ज्योतिषि जुहोति॥ (२८)

ग्रामी युनक्तीध्मः स्व एवैनान्नाद्यं यच्छन्त्येकात्रपञ्चाशच्च॥ [८]

देवि॑का॒ निर्व॑पेत्प्र॒जाका॑म॒श्छन्दा॑सि॒ वै देवि॑का॒श्छन्दा॑सीव॒
खलु॒ वै प्र॒जाश्छन्दा॑भिरे॒वास्मै॑ प्र॒जाः प्र॒ ज॑नयति प्रथ॒मं धा॑तारं
करोति मिथुनी ए॒व तेन॑ करोत्यन्वे॒वास्मा॒ अनु॑मतिर्मन्यते रा॒ते रा॒का
प्र॒ सि॑नीवा॒ली ज॑नयति प्र॒जास्वे॒व प्रजा॑तासु कु॒ह्वा वाचं॑ दधात्ये॒ता
ए॒व निर्व॑पेत्प॒शुका॑म॒श्छन्दा॑सि॒ वै देवि॑का॒श्छन्दा॑सि (२९)

इ॒व खलु॒ वै प॒शव॑श्छन्दा॑भिरे॒वास्मै॑ प॒शून्प्र॒ ज॑नयति प्रथ॒मं
धा॑तारं करोति प्रै॒व तेन॑ वापयत्यन्वे॒वास्मा॒ अनु॑मतिर्मन्यते
रा॒ते रा॒का प्र॒ सि॑नीवा॒ली ज॑नयति प॒शूने॒व प्रजा॑तान्कु॒ह्वा प्र॑ति
ष्ठापयत्ये॒ता ए॒व निर्व॑पेद्दाम॑काम॒श्छन्दा॑सि॒ वै देवि॑का॒श्छन्दा॑सीव॒
खलु॒ वै ग्राम॑श्छन्दा॑भिरे॒वास्मै॑ ग्राम॑म् (३०)

अ॒व रु॒न्धे म॒ध्यतो॑ धा॒तारं॑ करोति मध्य॒त ए॒वैनं॑ ग्राम॑स्य
दधात्ये॒ता ए॒व निर्व॑पेज्यो॒गा॑मयावी॒ छन्दा॑सि॒ वै देवि॑का॒श्छन्दा॑सि॒
खलु॒ वा ए॒तम॑भि म॒न्यन्ते॒ यस्य॑ ज्यो॒गा॑मयति॒ छन्दा॑भिरे॒वैनं॑मग॒दं
क॑रोति मध्य॒तो धा॑तारं करोति मध्य॒तो वा ए॒तस्या॑क्लृप्तं॒ यस्य॑
ज्यो॒गा॑मयति मध्य॒त ए॒वास्य॑ तेन॑ कल्पयत्ये॒ता ए॒व निः॑ (३१)

व॒पेद्यं॑ य॒ज्ञो नो॒पन॑मेच्छन्दा॑सि॒ वै देवि॑का॒श्छन्दा॑सि॒

खलु वा एतं नोप नमन्ति यं यज्ञो नोपनमति प्रथमं धातारं
 करोति मुखत एवास्मै छन्दांसि दधात्युपैनं यज्ञो नमत्येता
 एव निर्वपेदीजानश्छन्दांसि वै देविका यातयामानीव खलु वा
 एतस्य छन्दांसि य ईजान उत्तमं धातारं करोति (३२)

उपरिष्ठादेवास्मै छन्दांस्ययातयामान्यवं रुन्ध उपैनमुत्तरो
 यज्ञो नमत्येता एव निर्वपेद्यम्मेधा नोपनमेच्छन्दांसि वै
 देविकाश्छन्दांसि खलु वा एतं नोप नमन्ति यम्मेधा नोपनमति
 प्रथमं धातारं करोति मुखत एवास्मै छन्दांसि दधात्युपैनम्मेधा
 नमत्येता एव निर्वपेत् (३३)

रुक्कामश्छन्दांसि वै देविकाश्छन्दांसीव खलु वै
 रुक्छन्दोभिरेवास्मिन्नुचं दधाति क्षीरे भवन्ति रुचमेवास्मिन्दधति
 मध्यतो धातारं करोति मध्यत एवैनं रुचो दधाति गायत्री
 वा अनुमतिस्त्रिष्टुग्राका जगती सिनीवाल्यानुष्टुप्कुहूर्याता
 वषट्कारः पूर्वपक्षो राकापरपक्षः कुहूरमावास्या सिनीवाली
 पौर्णमास्यनुमतिश्चन्द्रमा धाताऽष्टौ (३४)

वसवोऽष्टाक्षरा गायत्र्येकादश रुद्रा एकादशाक्षरा
 त्रिष्टुब्धादशादित्या द्वादशाक्षरा जगती प्रजापतिरनुष्टुब्धाता
 वषट्कार एतद्वै देविकाः सर्वाणि च छन्दांसि सर्वाश्च देवता

वषट्कारस्ता यथ्सह सर्वा निर्वपेदीश्वरा एनं प्रदहो द्वे प्रथमे निरुप्य
धातुस्तृतीयं निर्वपेत्तथो एवोत्तरे निर्वपेत्तथैनं न प्र दहन्त्यथो यस्मै
कामाय निरुप्यन्ते तमेवाभिरुपाप्नोति॥ (३५)

पशुकामश्छन्दांसि वै देविकाश्छन्दांसि ग्रामङ्कल्पयत्येता एव निरुत्तमन्धातारं करोति मेधा नमत्येता
एव निर्वपेदष्टौ दहन्ति नवं च (९) देविकाः प्रजाकामो मिथुनी पशुकामः [९]

वास्तोष्पते प्रति जानीह्यस्मान्स्वावेशो अनमीवो भवा नः।
यत्वेमहे प्रति तन्नो जुषस्व शं न एधि द्विपदे शं चतुष्पदे। वास्तोष्पते
शग्मया स॒सदा ते सक्षीमहि रण्वया गातुमत्या। आवः क्षेम उत
योगे वरं नो यूयम्पात स्वस्तिभिः सदा नः। यथ्सायं प्रातरग्निहोत्रं
जुहोत्याहुतीष्टका एव ता उप धत्ते (३६)

यजमानोऽहोरात्राणि वा एतस्येष्टका य आहिताग्निर्यथ्सायं
प्रातर्जुहोत्यहोरात्राण्येवास्वेष्टकाः कृत्वोप धत्ते दशं समानत्र जुहोति
दशाक्षरा विराड्विराजमेवास्वेष्टकां कृत्वोप धत्तेऽथो विराज्येव
यज्ञमाप्नोति चित्यंश्चित्योऽस्य भवति तस्माद्यत्र दशोषित्वा प्रयाति
तद्यज्ञवास्त्ववास्त्वेव तद्यत्ततोऽर्वाचीनम् (३७)

रुद्रः खलु वै वास्तोष्पतिर्यदहुत्वा वास्तोष्पतीयं प्रयायाद्रुद्र
एनं भूत्वाऽग्निरनूत्थाय हन्याद्वास्तोष्पतीयं जुहोति भागधेयेनैवैनं
शमयति नार्तिमाच्छति यजमानो यद्युक्ते जुहुयाद्यथा प्रयाते
वास्तावाहुतिं जुहोति तादृगेव तद्यदयुक्ते जुहुयाद्यथा क्षेम आहुतिं

जुहोति तादृगेव तदहुतमस्य वास्तोष्पतीयः स्यात् (३८)

दक्षिणो युक्तो भवति सव्योऽयुक्तोऽथ वास्तोष्पतीयं
जुहोत्युभयमेवाकरपरिवर्गमेवैनं शमयति यदेकया जुहुयाद्विहोमं
कुर्यात्पुरोनुवाक्यामनूच्य याज्यया जुहोति सदेवत्वाय यद्धुत
आदध्याद्रुद्रं गृहानन्वारोहयेद्यदेवक्षाणान्यसं प्रक्षाप्य प्रयायाद्यथा
यज्ञवेशसं वादहनं वा तादृगेव तदयं ते योनिर्ऋत्विय इत्यरण्योः
समारोहयति (३९)

एष वा अग्रेर्योनिः स्व एवैनं योनौ समारोहयत्यथो
खत्वाहुर्यदरण्योः समारूढो नश्येदुदस्याग्निः सीदेत्पुनराधेयः
स्यादिति या ते अग्रे यज्ञियां तनूस्तयेह्यारोहेत्यात्मन्समारोहयते
यजमानो वा अग्रेर्योनिः स्वायामेवैनं योन्यां समारोहयते॥ (४०)

धत्तेऽर्वाचीनं स्यात्समारोहयति पञ्चचत्वारिंशच्च॥ [१०]

त्वमग्रे बृहद्वयो दधांसि देव दाशुषैः कविर्गृहपतिर्युवां॥
हव्यवाङ्गिरजरः पिता नो विभुर्विभावा सुदृशीको अस्मे।
सुगारहपत्याः समिषो दिदीह्यस्मद्रियख्सम्मिमीहि श्रवांसि। त्वं
च सोम नो वशो जीवातुं न मरामहे। प्रियस्तोत्रो वनस्पतिः।
ब्रह्मा देवानां पदवीः कवीनामृषिर्विप्राणाम्महिषो मृगाणाम्। श्येनो
गृध्राणां स्वर्धितिर्वनानां सोमः (४१)

पवित्रमत्येति रेभन्। आ विश्वदेव सत्पतिः सूक्तैर्द्या

वृणीमहे। सत्यसंव॑ सवितारम्॥ आ सत्येन॑ रजसा॑ वर्तमानो
निवेशय॑न्नमृत॑म्मर्त्यं॒ च। हिर॑ण्ययेन॑ सविता॑ रथेना॑ देवो याति॑
भुव॑ना विपश्यन्। यथा॑ नो अदि॑तिः कर॑त्पश्चे नृभ्यो॑ यथा॑ गवै॑।
यथा॑ तो॒काय॑ रु॒द्रियम्। मा न॑स्तो॒के तन॑ये मा न॒ आयु॑षि मा नो
गोषु॑ मा (४२)

नो अ॒श्वेषु॑ रीरिषः। वी॒रान्मा नो॑ रु॒द्र भामि॑तो व॒धीर्ह॒विष्म॑न्तो
नम॑सा विधेम ते। उ॒द॒प्रुतो॑ न वयो॑ रक्ष॑माणा वाव॑दतो अ॒भ्रिय॑स्येव
घोषाः॑। गि॒रिभ्र॑जो नोर्म॑यो म॒दन्तो॑ बृह॒स्पति॑म॒भ्यर्का॑ अ॒नाव॑न्।
ह॒५ सैरि॑व स॒खिभि॑र्वाव॑दद्वि॒रश्म॑न्म॒या॒नि न॑ह॒ना व्य॑स्यन्।
बृह॒स्पति॑रभि॒ कनि॑क्र॒दद्वा उ॒त प्रा॑स्तो॒दुच्च॑ वि॒द्वा५ अ॑गायत्। ए॒न्द्र
सान॒सि५ र॒यिम् (४३)

स॒जित्वा॑न५ सदा॒सह॑म्। व॒र्षिष्ठ॑मू॒तये॑ भ॒र। प्र स॑साहिषे
पु॒रुहू॑त॒ शत्रू॑ज्येष्ठ॑स्ते शु॒ष्म इ॒ह रा॒तिर॑स्तु। इन्द्रा॑ भ॒र दक्षि॑णेना॒
वसू॑नि॒ पतिः॑ सिन्धू॒नाम॑सि रे॒वती॑नाम्। त्व५ सु॒तस्य॑ पी॒तये॑ स॒द्यो
वृ॒द्धो अ॑जायथाः। इन्द्र॒ ज्यैष्ठ्या॑य सु॒क्रतो॑। भुव॑स्त्वमिन्द्र॒ ब्रह्म॑णा
म॒हान्भुवो॑ वि॒श्वेषु॑ स॒वने॑षु य॒ज्ञियः॑। भुवो॑ नृ५श्च्यौ॒लो वि॒श्वस्मि॑न्भ॒रे
ज्येष्ठ॑श्च॒ मन्त्रः॑ (४४)

वि॒श्वच॑र्षणे। मि॒त्रस्य॑ च॒र्षणी॑धृ॒तः श्रवो॑ दे॒वस्य॑ सान॒सिम्।
स॒त्यं चि॒त्रश्र॑वस्तमम्। मि॒त्रो ज॑नान् यातयति प्र॒जान॑न्मि॒त्रो
दा॒धार पृ॑थि॒वीमु॑त द्याम्। मि॒त्रः कृ॑ष्टीरनि॒मिषा॑भि च॒ष्टे स॒त्याय॑

हृव्यं घृतवद्विधेम। प्र स मित्रं मर्तो अस्तु प्रयस्वान् यस्तं
आदित्यं शिक्षति व्रतेन। न हन्यते न जीयते त्वोतो नैनमहो
अश्रोत्यन्तितो न दूरात्। यत् (४५)

चिद्धि ते विशो यथा प्र देव वरुण व्रतम्। मिनीमसि द्यविद्यवि।
यत्किं चेदं वरुणं दैव्ये जनैऽभिद्रोहम्मनुष्याश्चरामसि। अचिंती
यत्तव धर्मा युयोपिम मा नस्तस्मादेनसो देव रीरिषः। कितवासो
यद्रिरिपुर्न दीवि यद्वा घा सत्यमुत यन्न विद्म। सर्वा ता वि ष्य
शिथिरेवं देवाथा ते स्याम वरुण प्रियासः॥ (४६)

सोमो गोषु मा रयिं मन्त्रो यच्छिथिरा सप्त च॥ [११]

पूर्णर्षयोऽग्निना ये देवाः सूर्यो मा सन्त्वां नह्यामि वषट्कारः स खंदिर उपयामगृहीतोऽसि यां वै
त्वे क्रतुं प्र देवमेकादश॥ [१२] पूर्णां संहजान्तवाग्ने प्राणैरेव पट्विंशत्॥३६॥ पूर्णा सन्ति देवाः॥

This PDF was downloaded from <http://stotrasamhita.github.io>.

GitHub: <http://stotrasamhita.github.io> | <http://github.com/stotrasamhita>

Credits: <http://stotrasamhita.github.io/about/>